

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 151/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Mojmíra Mamojku a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 476/2017 z 30. januára 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 146/2018 z 18. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

(ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoP 476/2017 z 30. januára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 146/2018 z 18. októbra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že návrhom doručeným Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) 6. októbra 2016 sa sťažovateľ ako otec maloletej dcéry [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletá“), domáhal zníženia výživného zo sumy 350 € mesačne na sumu 100 € mesačne.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 27 P 161/2016 z 2. mája 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že návrh sťažovateľa na zníženie výživného na maloletú zamietol a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

4. Sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

6. Sťažovateľ s napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu nesúhlasí. Podľa jeho názoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho práv garantovaných

ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom, keďže obe rozhodnutia sú neodôvodnené, nepreskúmateľné a arbitrárne.

7. Napadnutý rozsudok krajského súdu vychádza podľa názoru sťažovateľa z nesprávneho právneho posúdenia veci. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, neúplne zistil skutočný stav veci a napokon nesprávnym procesným postupom mal sťažovateľovi znemožniť uskutočňovať procesné práva v takej intenzite, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že okresný súd a krajský súd nesprávne zistili skutkový stav veci tým, že nevykonali všetky potrebné dôkazy navrhované sťažovateľom, konkrétne, že si neobstarali spisové materiály Okresného súdu Stará Ľubovňa vo veci sp. zn. 2 P 38/2013 a Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 20 CoP 31/2014, ktoré v zmysle § 204 CSP neprečítali alebo neoboznámili. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že krajský súd pri rozhodovaní v rozpore s § 385 ods. 1 CSP vychádzal aj zo zápisnice z pojednávania Krajského súdu v Prešove (vo veci sp. zn. 20 CoP 31/2014) z 23. júna 2016, teda doplnil dokazovanie o túto zápisnicu predloženú sťažovateľom spolu s odvolaním, a to bez nariadenia pojednávania v rámci odvolacieho konania. Okresný súd a krajský súd podľa sťažovateľa vôbec neprihliadli na to, že Krajský súd v Prešove pri rozhodovaní vo veci sp. zn. 20 CoP 31/2014 vychádzal iba zo skutkového a právneho stavu zisteného Okresným súdom Stará Ľubovňa k 25. septembru 2014, t. j. Okresný súd Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp. zn. 2 P 38/2013, ako aj Krajský súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 20 CoP 31/2014 vzali podľa názoru sťažovateľa do úvahy iba fakt, že sťažovateľ má vyživovaciu povinnosť len voči dvom deťom z prvého manželstva (medzi ktoré patrí aj maloletá), a nie aj voči ďalším dvom deťom z druhého manželstva. Sťažovateľ pritom zdôrazňuje, že pri predchádzajúcom určovaní výšky výživného na maloletú (rozhodnutiami Okresného súdu Stará Ľubovňa vo veci sp. zn. 2 P 38/2013 a Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 20 CoP 31/2014, z ktorých pri rozhodovaní vychádzal aj krajský súd vo svojom napadnutom rozsudku) sa neprihliadalo na jeho ďalšie

vyživovacie povinnosti (voči ďalším dvom deťom a druhej manželke, ktorá je v súčasnosti na rodičovskej dovolenke).

9. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ v zásade uviedol, že najvyšší súd sa vo svojom uznesení nevysporiadal s jeho argumentáciou obsiahnutou v dovolaní, konkrétne s tvrdením, že „...*odvolací súd vo svojom napadnutom rozsudku oprel svoje rozhodnutie o nový dôkaz a to o zápisnicu z pojednávania zo dňa 23.06.2016 vo veci vedenej Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 20CoP/31/2014, ktorá bola priložená k odvolaniu sťažovateľom, čím doplnil dokazovanie, a preto mal riadne vykonať tento dôkaz na pojednávaní a prejednať odvolanie sťažovateľa a rozhodnúť o ňom na pojednávaní.*“. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým tento odmietol jeho dovolanie, za nesprávne a svojvoľné, teda také, ktorým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zároveň namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že „*od doby 01.05.2017, t. j. od kedy navrhoval na pojednávaní dňa 02.05.2017 znížiť výživné, do dnešného dňa vyplatil na základe rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa, č. k. 2P/38/2013-404 zo dňa 25.09.2014, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č. k. 20CoP/31/2014-571, zo dňa 23.06.2016, každý mesiac výživné pre maloletú dcéru [REDAKOVANÉ] vo výške 350 EUR, čím v dôsledku toho stratil možnosť slobodne užívať a disponovať s finančnými prostriedkami, resp. použiť ich pre ďalšie nevyhnutné účely sťažovateľa.*“.

11. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil:

„*Základné právo [REDAKOVANÉ]... vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1*

ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo 146/2018, zo dňa 18.10.2018, a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 11 CoP/476/2017-128, zo dňa 30.01.2018, porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo 146/2018, zo dňa 18.10.2018 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 11CoP/476/2017-128, zo dňa 30.01.2018, sa zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.“

II.

12. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti, ktorá bola doručená ústavnému súde 11. januára 2019, postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa čl. 20 ods. 1 prvej vety ústavy každý má právo vlastníť majetok.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

19. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

20. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

III.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

21. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k oboj označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne.

22. Ústavný súd zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. US 27/04, I. US 74/05).

22.1 Ústavný súd preto nepreskúmava a neposudzuje právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani nepreskúmava, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktorých prioritnou úlohou je chrániť zákonnosť, mohol by nahradiť napadnuté právne názory všeobecného súdu iba v prípade, ak by bolo napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné.

22.2 Skutkové a právne závery všeobecného súdu teda môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne

neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

23. Ústavný súd v tomto konaní pristúpil k skúmaniu, či právny názor vyslovený v napadnutom rozsudku krajského súdu a napadnutom uznesení najvyššieho súdu je z ústavného hľadiska udržateľný a akceptovateľný.

24. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu malo podľa sťažovateľa dôjsť tým, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, neúplne zistil skutočný stav veci tým, že nevykonal sťažovateľom navrhovaný dôkaz, a napokon nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľovi v priebehu odvolacieho konania uskutočňovať jemu patriace procesné práva. Tieto námietky sú však v rovine všeobecného práva a nemajú ústavnoprávny rozmer.

25. V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že podľa konštantnej judikatúry posudzuje napadnuté rozhodnutie iba z hľadiska kritérií ústavných predpisov a nimi garantovaných základných práv a slobôd. Vzhľadom na to nie je jeho úlohou do detailov preskúmať prípad z pozície v okolnostiach prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízii napadnutý rozsudok so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam eventuálnych pochybení krajského súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010).

26. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu (ktorý posudzoval vo vzájomnej súvislosti s obsahom rozsudku okresného súdu) dospel k záveru, že tento svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, predmetné rozhodnutie obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím

ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

27. Pri preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu a argumentácie v ňom uvedenej ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutia prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane a je potrebné ich skúmať vo vzájomnej súvislosti (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvoinštančného, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

28. Možno konštatovať, že krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom aplikoval a interpretoval § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, keď konštatoval, že v danom prípade neboli u sťažovateľa ako otca maloletej naplnené dôvody majúce za následok zmenu rozhodnutia o výživnom v zmysle zníženia výživného na maloletú. Rozhodnutie krajského súdu, že existencia ďalších dvoch vyživovacích povinností voči dvom maloletým deťom, ktoré sa sťažovateľovi narodili v druhom manželstve, a vyživovacej povinnosti voči manželke, ktorá je toho času na rodičovskej dovolenke, na ktorú sťažovateľ poukazoval vo svojom návrhu na zníženie vyživovacej povinnosti voči maloletej a ktorá bola v čase rozhodovania Krajského súdu v Prešove (ktoré predchádzalo rozhodovaniu o výživnom na maloletú napadnutým rozsudkom krajského súdu) tomuto súdu známa na základe prednesu

právneho zástupcu sťažovateľa na pojednávaní, ktoré sa vo veci sp. zn. 20 CoP 31/2014 konalo na Krajskom súde v Prešove 23. júna 2016, nemôže predstavovať dôvod zakladajúci zásadnú zmenu pomerov na strane sťažovateľa ako otca maloletej po poslednej úprave výživného na maloletú, nepovažuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne.

29. Krajský súd postupoval rovnako ústavne akceptovateľným spôsobom, keď o odvolaní sťažovateľa rozhodol bez nariadenia pojednávania. Podľa § 385 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Z obsahu rozsudku okresného súdu, ako aj z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu je zrejmé, že odvolací súd sa stotožnil so skutkovým stavom tak, ako ho zistil okresný súd. Svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní s okresným súdom na žiadnych „nových“ skutkových a právnych záveroch. Skutočnosť, že krajský súd v napadnutom rozsudku poukázal na zápisnicu z pojednávania, ktoré sa vo veci sp. zn. 20 CoP 31/2014 konalo na Krajskom súde v Prešove 23. júna 2016 a ktorá bola krajskému súdu predložená sťažovateľom až s odvolaním proti rozsudku okresného súdu, neznamená, že krajský súd rozhodol na základe nových skutkových záverov, keďže informácie obsiahnuté v predmetnej zápisnici boli známe už okresnému súdu, a to z vyjadrení matky maloletej prednesených v konaní pred okresným súdom, ktoré sťažovateľ v priebehu konania pred súdom prvej inštancie nepoprel, a teda okresný súd nemal dôvod pochybovať o ich pravdivosti.

30. Taktiež neopodstatnená je námietka sťažovateľa, v zmysle ktorej krajský súd nedostatočne zistil skutočný stav veci tým že si neobstaral spisové materiály Okresného súdu Stará Ľubovňa vo veci sp. zn. 2 P 38/2013 a Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 20 CoP 31/2014.

31. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu

nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva

32. Ako je z už uvedeného zrejmé, v odôvodnení napadnutého rozsudku dal krajský súd sťažovateľovi podrobnú, jasnú, zrozumiteľnú a zároveň ústavne akceptovateľnú odpoveď na otázku, prečo jeho návrhu na zníženie výživného na maloletú nebolo možné vyhovieť. Krajský súd sa pritom neobmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov rozsudku okresného súdu (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 387 ods. 2 CSP), ale primerane reagoval aj na odvolacie námietky sťažovateľa a svoj rozsudok zákonným spôsobom (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 220 ods. 2 CSP) odôvodnil.

33. Vychádzajúc z už uvedených skutočností, je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

34. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu malo podľa

sťažovateľa dôjsť tým, že najvyšší súd sa vo svojom uznesení nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v dovolaní, v dôsledku čoho považuje sťažovateľ napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za nesprávne a svojvoľné, a teda také, ktorým došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

35. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že právo na súdnu ochranu sa v civilnom súdnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní.

36. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

37. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

38. Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa z dôvodu podľa § 447 písm. c) CSP. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť ako procesne neprípustné, a ústavne konformným spôsobom sa vysporiadal so všetkými jeho dovolacími námietkami. Právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je teda v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený dostatočným spôsobom a presvedčivo.

39. V rámci skúmania ďalšej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd skúmal námietky sťažovateľa založené na tvrdení, že rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu sú nedostatočne odôvodnené, trpia vadou zmätočnosti, sú nesprávne, nepresvedčivé a arbitrárne. Sťažovateľ v dovolaní zároveň namietal nevykonanie dôkazov a nenariadenie pojednávania pred odvolacím súdom.

40. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že napadnutý rozsudok krajského súdu nie je dostatočne odôvodnený, najvyšší súd poukázal na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 pod označením R 2/2016, podľa ktorého výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, a zároveň dodal, že od tohto stanoviska nevidí dôvod sa aj za účinnosti Civilného sporového poriadku [§ 420 písm. f)] odkloniť. Najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval, že „... *Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie ako výnimky druhej vety stanoviska R 2/2016. Je potrebné prisvedčiť základnej argumentácii dovolateľa, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. O porušenie tohto práva otca ale v preskúmvanej veci však nejde.*“ (bod 17 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

41. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa, ktorými namietal nesprávnosť a nedostatok skutkových zistení súdov ako výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, najvyšší súd uvádza, že „*nesprávne zistenie skutkového stavu nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a nie je ani relevantným dovolacím dôvodom, nakoľko nepredstavuje dôvod znemožňujúci realizáciu procesných práv účastníka konania (pozri judikáty R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011,*

3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Nesprávnosť právneho posúdenia veci nemožno vymedziť nesprávnym, nedostatočným, neúplným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou buď správnosť použitia niektorej právnej normy na daný prípad, alebo správnosť jej interpretácie.“ (body 21 a 22 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

42. K námietke sťažovateľa, že odvolací súd nenariadil pojednávanie, najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, *«že v zmysle § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Z dikcie citovaného ustanovenia vyplýva, že na prejednanie odvolania, odvolací súd musí nariadiť pojednávanie vždy aj vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Či v konkrétnom prípade je nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, je však vecou úvahy odvolacieho súdu a nie strán sporu. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvej inštancie zistil náležitým spôsobom skutkový stav veci a preto nie je potrebné dokazovanie zopakovať alebo doplniť, nič mu nebráni o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.*

V preskúmvanej veci sa odvolací súd (ako už bolo vyššie spomenuté) stotožnil so skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych „nových“ skutkových a právnych záveroch. Nepovažoval preto za potrebné súdom prvej inštancie vykonané dokazovanie zopakovať alebo dokazovanie doplniť, o čom rozhodnúť je v jeho plnej kompetencii. Jeho postup, keď prejednal odvolanie otca bez nariadenia pojednávania, nebol preto v rozpore s § 385 ods. 1 CSP. V danom prípade nešlo preto zo strany odvolacieho súdu o nesprávny postup, ktorý by sa prejavil v porušení § 385 ods. 1 CSP, resp. v porušení práva otca vyjadriť sa k skutkovým alebo právnym záverom, ktoré neboli pri doterajšom rozhodovaní

veci použité, ako to predpokladá ustanovenie § 420 písm. f/ CSP.» (body 23 a 24 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

43. Po preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu. Ústavný súd nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup a jeho závery mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

44. V závere k oboj napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov ústavný súd dodáva, že skutočnosť, že sťažovateľ sa názorom všeobecných súdov v napadnutých uzneseniach nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

45. Z citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07)

46. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených práv ani napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

47. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základných práv procesnej povahy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu má význam aj pre posúdenie časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich práv hmotnej povahy (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) tým istým napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

48. Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavno-procesných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07).

49. Všeobecný súd totiž zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

50. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva (čl. 6 ods. 1 dohovoru) procesnej povahy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia, a preto aj v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd odmietol v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2019